

Editorial

Més enllà de Maragall: allò que amaga Europa

No volem tractar de poesia (de l'avi Maragall), ni tampoc de la incontinença verbal d'un president estrafolari (el nét que ara en patim) sinó de factors que relliguen l'Europa que s'està bastint al davant nostre i la classe política que s'està escabexant davant els nostres ulls.

N'hi ha hagut prou amb un referèndum europeu i amb un accident nefast en un conegut barri barceloní perquè les vergonyes de la classe política que ens dirigeix es mostressin sense tapall.

El referèndum sobre el Tractat interestatal europeu ha tingut dues virtualitats fonamentals: d'una banda, ha estat una ocasió important perquè la resistència contra el model d'Europa que ens volen imposar es manifestés amb prou força de tal manera que arreu dels Països Catalans es pugui dir que comença a prendre cos un esperit de resistència, en el sorgiment del qual l'Esquerra Independentista hi ha jugat un paper no menyspreable. Per això caldria que el nostre moviment es dotés de les eines organitzatives necessàries perquè aquesta llavor no es malmeti.

Però d'una altra banda, hi ha hagut algunes "vergonyes" que han aparegut: Hem vist les ziga-zagues de CIU - primer "no", després "no ho sé"... per a acabar fent una exhibició indecorosa de vil vassallatge, llepant les botes del poder com és la seva vocació perenne. I també hem pogut veure una propaganda cínica del PSOE fins a límits insospitats. Aquest partit promotor de l'assassinat polític (com no ens cansarem mai de recordar des d'aquests pàgines) ha fet una propaganda de format angelical, enganyosa i mentidera amagant la realitat d'aquest tractat, desinformant a consciència i manipulant les consciències de la manera més barroera.

Aquest aspecte no és secundari, perquè és justament el cinisme i l'engany el que és la moneda corrent en aquesta Europa que ens estan construint sense ni tan sols el suport en vots dels ciutadans (vora d'un 30-35% del cens

a l'Estat espanyol; entre un 20-25% a molts indrets dels Països Catalans). Una part del nostre país ja ens hem pogut manifestar, doncs, amb uns resultats que analitzem amb un cert detall en aquest número de la nostra revista. Ara, ben aviat, consultaran la Catalunya Nord... i cal esperar que en aquesta zona també prou castigada del nostre territori, la presa de posició envers Europa pugui servir per a fer avançar la consciència alternativa d'esquerres i nacional catalana.

Convé, doncs, que mirem més enllà de Maragall i que no ens limitem tan sols a observar la façana d'Europa, sinó que escrutem la seva essència. L'anàlisi seriosa de la classe política catalana i de les formes de poder europees ens han de servir per a enfocar de manera adequada les nostres tasques del present i del futur immediat.

La classe política catalana és una classe vella, no sols en edat. També ho és –i més– en pensament i en sentiment; són els hereus del franquisme, un règim amb el qual mai no van voler trencar, i al qual no han demanat mai responsabilitats. Són els "tapa-vergonyes" dels hereus del franquisme; per això tenen la corrupció inoculada en la seva sang, per això no es denunciaran mai entre ells, per això també han estat capaços de jugar amb la seguretat de les persones "afavorint" (tots, els uns i els altres) accidents com el del barri del Carmel de Barcelona, amb una irresponsable i criminal persecució de l'abaratiment dels costos, pròpia del capitalisme més primitiu i incontrolat.

Aquesta classe política caduca tampoc no podrà aportar res al voltant de l'Estatut d'Autonomia. Es podria dir fins i tot que les atzagues del present (tant les "maragallades", com les posicions oposades), no són més que els símptomes de la veritable malaltia que és la falta de valor davant els problemes, els problemes socials com el del Carmel i d'altres de semblants; i els problemes polítics com els que es

dirimeixen al voltant del debat estatutari. A tots els tremolen les cames davant de Madrid.

Aquesta "crisi de vellesa" és seriosa i tan estrident que els sectors populars miren al seu voltant cercant algun signe salvador. El més greu de la situació no és, però, aquesta crisi sinó la manca d'una posició alternativa possible, per al dia d'avui. Els qui podrien sortir vencedors d'una situació com l'actual (ERC, IC, EU, etc.) continuen arrapats als pantalons dels partits grans, dels quals no gosen separar-se per por de no quedar exclosos dels pastissos de les prebendes de la política. I fora d'aquests partits, malgrat la valuosa tasca duta a terme contra el Tractat interestatal, en general l'Esquerra Independentista encara no ha superat la por a la intervenció política pública, a sortir fora dels càlids i amigables cenacles dels iniciats.

Mentrestant, un monstre s'està construint entre rialles cíniques i mitges veritats: L'Europa dels negociants creix amb els beneficis disparats de les banques, estén les seves fronteres i contempla impassible l'abús de poder al Pròxim Orient i el genocidi i l'assassinat sistemàtics a Txetxènia. Tot un símbol de cinisme. La (també) vella Europa, autoproclamada i rutilant defensora de la democràcia, contempla impàvida la injustícia i la destrucció a quatre passes de les seves fronteres.

Els signes dels temps són clars. En moments en què un canvi profund es pot fer possible, l'horror i la contradicció estenen el seu imperi. Cal mirar, doncs, més enllà de l'aparença i de l'anècdota, i preparar a consciència l'alternativa independentista. Aquest és l'objectiu de les múltiples propostes que s'estenen arreu del nostre territori nacional amb projectes nous de debat i d'organització. Aquest és també l'objectiu central de la IX Assemblea de l'MDT que s'està preparant en aquests moments i en la qual caldrà recollir les aportacions més valuoses de tota aquesta efervescència de transformació que travessa la nostra terra.

El Carmel: del porciolisme a la corrupció política

Analitzar l'anomenada "crisi del Carmel" hauria de ser un exercici obligatori, un seminari troncal, per a totes les persones que ens proposem fer acció política per transformar la societat. El tema és prou complex i no pot ser del tot comprès sense una perspectiva històrica i una anàlisi que, per extensió, sobrepassaria els paràmetres sota els que s'edita *La Veu*. Valgui, doncs, com a introducció al tema aquest directori de consideracions no necessàriament ordenades.

1. La problemàtica social i urbanística del Carmel, com de molts altres barris de les conurbacions urbanes del nostre país, té la seva arrel en el model *desarrollista* de creixement dels anys 60, amb el que va suposar d'especulació urbanística, de manca de planificació, fruit, tot plegat, d'una manca total de consideració cap a les treballadores i treballadors, que es van veure abocats a aquests espais dormitori desprovistos dels elements urbanístics (serveis, equipaments, transports) necessaris per a una existència digna.

2. Tot i les nombroses experiències d'autoorganització popular i de moviments reivindicatius al llarg dels anys 70, la transmutació del règim franquista en monarquia borbònica no va suposar la conquesta per part de les veïnes i veïns de bona part de les seves justes reclames socials i urbanístiques. El nou Ajuntament de Barcelona (governat pel PSC-PSOE) va preferir per continuar impulsant els projectes especulatius i depredadors del territori (Barcelona 92, Túnels de Vallvidrera i d'Horta, Fòrum 2004) i perpetuar els déficits en temes d'habitatge, serveis públics, cohesió social, etc.

3. La reforma transfranquista va suposar també la liquidació de bona part del moviment reivindicatiu, el fracàs del PSUC, i l'hegemonia política del PSOE, que, amb un discurs populista (i de fet, una pràctica *peronista*, en sentit estricte), va anar desviant els referents ideològics des d'una perspectiva inicial de canvi social (unitat de classe), a un discurs final identitari i lerrouxista, unit a una política clientelar respecte de determinats personatges i col·lectius, que li garantís una bossa de *vot captiu*.

4. Paral·lelament, la Generalitat d'amunt sota el control de CiU va afegir més llenya

al foc i va renunciar a donar qualsevol sentit social a la seva política urbanística i de territori, alhora que va actuar també en termes de clientelisme electoral a través d'accions com les de l'empresa pública Adigsa. De la pugna política entre PSOE i CiU, en van sortir uns beneficiats, els especuladors, i uns damnificats, les classes populars, que veien com la política urbanística que es feia amb els seus impostos no anava adreçada a la millora de les seves condicions de vida. Així, la rehabilitació de barris ha estat i és una de les grans assignatures pendents de totes dues administracions (Generalitat i Ajuntaments), per no parlar de la tercera, les Diputacions, autèntics cementiris de d'alliberats dels partits i dinosaures, nius de corrupció i eines de xantatge polític i econòmic als Ajuntaments.

5. Cal recordar que la política urbanística incideix de manera quasi-determinant en la política social. La manca de places d'escola pública i la qualitat de les instal·lacions, la no existència d'una xarxa eficient d'escoles bressol públiques, la saturació del sistema públic de salut, les dificultats (contaminacions, malalties físiques i mentals, accidents...) produïdes per un sistema de mobilitat basat principalment en el transport privat, l'índex de delinqüència de determinades zones, i un llarg etcètera de problemàtiques socials tenen en part la seva arrel i la seva solució en una política urbanística que es faci sota un nou sistema de prioritats.

6. Una pràctica generalitzada i que sovint pot encobrir formes de corrupció política és la de la revisió sistemàtica dels projectes d'obra. Resumint: s'aprova la concessió d'una obra amb un determinat pressupost. Al cap de pocs mesos s'informa que l'obra s'ha encarat (per què?, han augmentat les despeses?, quines?...) i en una reunió entre l'administració contractadora, l'empresa contractada i els respectius serveis tècnics, el projecte es revisa en un o dos sentits: s'augmenta el pressupost destinat i es redueixen els costos de realització de l'obra.

7. En el cas del Carmel, la revisió d'obra és de l'any 2004 i, per tant, tota la responsabilitat política sobre la decisió de variar el projecte inicial, perforar en una altra di-

recció i fer-ho amb un sistema que no satisfà els estàndards de seguretat de molts països de la UE, és de la persona que ocupava (i ocupa!) la cartera de conseller d'obres públiques: Joaquim Nadal. El segon responsable, podríem dir-ne "per omisió", és l'alcalde de Barcelona, Joan Clos, persona a qui correspon exigir, com en tota obra que es faci en el terme municipal barceloní, les mesures de seguretat adients per a la seva realització i les responsabilitats que se'n deriven. On és Joan Clos?

8. La lentitud de reflexos de CiU a denunciar els fets del Carmel tan sols s'explica en termes de no veure'n clar les conseqüències, ja que 20 anys de gestió sense control real poden donar per a bastants malifetes. Des de la reforma, la política catalana de la Generalitat, les Diputacions i els Ajuntaments s'ha basat en un "tapar-se les vergonyes" recíproc entre PSOE i CiU, que només en els casos més escandalosos (Sala - Filesa, de la Rosa...) ha acabat —i molt tímidament— allà on pertocava: als tribunals i a la garjola. La sessió del Parlament d'amunt del dia 10 de març va ser un episodi (patètic, això sí) més d'aquesta pràctica mafiosa.

9. La reacció histèrica, patètica i desquiciada del PSOE de les quatre províncies per boca del seu virrei (Pasqual Maragall) no es pot explicar tan sols en termes de fidelitat al seu company. Es podria pensar que la defensa a la desesperada del seient de Joaquim Nadal ha estat la causa de la reacció socialista, però no és només això. Hi ha moltes institucions honorables on es pot col·locar una desferra política sense que perdi lluentor aparent. Què hi ha, doncs, (i a més) rera aquesta badada política de Maragall? El que hi acostuma a haver: la por!

10. La por que el seu sistema de segrest de vot s'ensorri com un castell de cartes; la por que el *peronisme català* quedi amb el cul enlaire davant uns sectors socials que ha pretès submisos als seus dictats; la por de perdre el seu feu electoral a l'Ajuntament de Barcelona, base d'operacions del projecte maragallà d'una Catalunya espanyola subordinada territorialment a una Gran Barcelona i socialment als dictats del capital de l'anomenat eix euromediterrani.

11. Coses de la vida: el gran vencedor d'aquesta crisi és el PP, que després de la insignificància política d'una Iniciativa totalment incrustada en la mà que l'alimenta, s'erigeix com a pol referencial per a algunes persones que, sota la batuta del PSOE, han estat educades políticament en l'espanyolisme identitari i en la cultura del ghetto (o si es prefereix, de l'*apartheid*, literalment desenvolupament separat)

12. En el moment de redactar aquest article, el desenllaç de l'anomenada crisi del Carmel es veu llunyà, entre d'altres coses, perquè el PSOE ha aconseguit el seu objectiu amb la xarlotada maragalliana: que es parli de tot menys del Carmel. Els efectes secundaris estan encara per veure's, però el que ha quedat ja fixat definitivament en el conscient col·lectiu és la impresentabilitat d'uns xerraires professionals, d'una casta de personatges sense

principis polítics, socials ni ètics, que suposen el principal obstacle per a qualsevol intent de fer del nostre un país socialment just, políticament lliure i culturalment avançat.

13. Cal felicitar l'Assemblea de Joves d'Horta-Guinardó per haver sabut trencar el pacte de silenci entre els governs i els agents del PSOE en el moviment veïnal, en convocar amb gran èxit les primeres mobilitzacions populars de protesta. Un cop més, i de manera molt incipient encara, s'albiren per a l'Esquerra Independentista possibilitats d'incidència política i social reals entre els sectors de les classes populars desemparats políticament per la liquidació de l'esquerra espanyolista.

Xavi Oca

Alguns edificis del Carmel després dels en-sorraments i manifestació veïnal de protesta

Després del 20 de febrer...

Aclarim l'horitzó, bastim l'alternativa independentista

Un cop celebrat el referèndum sobre el Tractat interestatal anomenat Constitució europea, se'n pot valorar tant la campanya i resultats com extreure'n algunes conseqüències polítiques.

Com era previsible tenint en compte la desigualtat de mitjans i forces, el Sí ha guanyat als Països Catalans. Ara bé, si analitzem els vots negatius tant globalment (22,83%) com, si es vol, parcialment (28,07, 16,4 i 16,07), es comprova que superen la mitjana espanyola, una mostra que el nostre país és una realitat política diferenciada. Cal ser conscients, però, que aquests resultats no són homogenis arreu del territori i que hi ha diferències rellevants no només entre el Principat i el País Valencià sinó també entre determinades comarques, poblacions i barris del Principat o del País Valencià.

Si ens centrem en les dades del Principat (les del País Valencià són analitzades en un altre article d'aquest número de *La Veu*), on la xifra de vots negatius duplica la mitjana espanyola, es pot afirmar que aquesta xifra reflecteix que en la conjuntura actual una part de les classes populars és mobilitzable des d'un discurs polític de ruptura democràtica i de defensa dels drets nacionals i socials.

Pel que fa a la tasca duta a terme per l'Esquerra Independentista, cal valorar-la positivament, tot i que si el nostre moviment hagués disposat d'una instància unitària de masses en podria haver tret més profit polític. A més d'haver-se posicionat abans que ningú contra el Tractat interestatal, durant un any l'Esquerra Independentista ha dut a terme una ingent tasca de propaganda política i, per tant, de conscienciació popular a través dues instàncies: la campanya de la CUP a les eleccions europees, que va col·locar en l'escenari polític el debat sobre la Constitució europea i va visibilitzar per primer cop a nombroses comarques els Països Catalans un posicionament polític sòlid de rebuig al Tractat, i la Plataforma dels Països Catalans contra la Constitució Europea, que des de desembre de 2005 ha estat, sobretot al Principat, un dels referents d'aquest rebuig¹.

Per contra, cal ser molt crítics amb les forces polítiques parlamentàries (ERC, ICV, EU, i EUiA²) que, tot i haver apostat finalment han apostat pel vot negatiu, han estat incapaços (mancaça estratègica) de veure la necessitat de prioritzar aquesta lluita, la qual cosa ha repercutit negativament en la campanya de conscienciació contra el Tractat ja que no la van

començar fins ben entrada la tardor de 2004. Sens dubte, la causa fonamental d'aquest posicionament tan tardà, i tímid en algun cas, va ser la ingènua esperança (tan característica del tarannà reformista) d'aconseguir introduir, abans que fos aprovat pels caps dels Estats de la UE, algun canvi en el Tractat que els permetés votar-hi afirmativament.

I després del 20 de febrer, què?

Després del referèndum, cal tenir clar que la lluita contra el projecte que representa la UE (el capitalisme, la desigualtat de gènere i l'enfortiment dels Estats) no ha fet sinó començar. Ara bé, perquè aquesta lluita sigui efectiva l'Esquerra Independentista ha de construir un projecte polític sòlid, amb una estratègia i una tàctica clarificades, i ha de dotar-se alhora dels instruments imprescindibles per dur-lo a terme.

En aquests sentit, volem alertar del perill de deriva estratègica que suposa plantejar que es pot bastir, per exemple, una alternativa anticapitalista als Països Catalans a partir de la confluència en plataformes més o menys conjunturals de les capelletes de l'Esquerra Inde-

pendentista (per separat, per descomptat, no fos cas que alguna quedés deslluïda) i, per exemple, les d'EUiA o EU. Doncs bé, cal ser ben conscients que les capelletes d'EUiA o EU parteixen de línies ideològiques, estratègiques i tàctiques diferents de les del nostre moviment, com ara el fet que per a aquests sectors polítics el marc de la lluita de classes és l'Estat espanyol o que, en el millor dels casos, conceben l'independentisme com una mena de moviment social.

Convé recordar també que moviments d'alliberament més desacomplexats que el nostre han tingut sempre molt clar que els moviments socials s'havien d'estructurar al voltant d'una estratègia nacional de ruptura democràtica i que la construcció d'un moviment d'alliberament nacional era incompatible amb les concessions a corrents ideològiques que, fruit de la seva incapacitat d'anàlisi (o, senzillament, del seu espanyolisme recalitrant), poden ser obstacles per a la construcció d'una societat plenament lliure i socialista.

Cal, doncs, que tots plegats ens acostumem a analitzar conjuntures, a plantejar i debatre hipòtesis, a treballar amb perspectives de futur i amb un horitzó clar, a desplegar unes línies de treball a nivell tàctic que ens serveixin realment per avançar, per fer passos segurs cap

a la independència i cap al capgirament de l'ordre social.

En concret, els propers mesos tenim l'oportunitat d'aprofitar el debat dels Estatuts per socialitzar la necessitat d'aconseguir **el reconeixement del dret a l'autodeterminació** i del poble català com a única font de sobirania, encetant el debat de fons: la definició d'unes **bases constitucionals** que davant la globalització capitalista afirmen la nostra voluntat política de *construir el nostre futur en un pla de doble igualtat*: Una igualtat social, que només serà possible des de la concepció de l'activitat econòmica com afer públic que tingui per objectiu el benestar col·lectiu, i una igualtat entre pobles, que ens permeti relacionar-nos en termes de cooperació i de total llibertat amb la resta de pobles d'Europa, de la Mediterrània i del Món en la perspectiva d'un ordre planetari basat en el respecte a la sobirania dels pobles, la diversitat lingüística i cultural i la mundialització dels drets socials.

Caldrà també articular i dinamitzar les mobilitzacions nacionals i populars, que tan sols podran suposar avenços en la mesura que, paral·lelament, ens dotem de formes d'organització que ens permetin capitalitzar i visualitzar el projecte polític de l'Esquerra Independentista. En aquest sentit, és inajornable i prioritari

la construcció d'un referent unitari de masses, sense el qual les lluites disperses perden el seu sentit i no serveixen per acumular forces.

Finalment, en el pla geopolític d'Europa i la Mediterrània, cal treballar pel desplegament progressiu d'una xarxa internacional solidària que pugui fer front a les ofensives del capital i dels estats imperialistes i serveixi com a base d'una alternativa política a l'actual ordre social basada en la construcció d'un espai euromediterrani sobre les bases esmentades més amunt.

C. Contell i Xavi Oca

¹ Tenint en compte que tant la CUP com la plataforma tenien com a objectiu conscienciar les classes populars amb una intensa campanya de propaganda política, no deixa de ser curiós que alguns i algunes s'entestin a negar-li el pa i la sal a la campanya de la CUP, que, si la comparem amb la de la Plataforma, en gairebé cap aspecte en desmereix.

² Hi incloem EUiA perquè tot i que en una resolució del 7 de maig el Consell Nacional d'aquesta organització es posicionava en contra del Tractat, no va iniciar la campanya fins a l'octubre (vegeu Proposta de Treball del Consell Nacional del 5 d'octubre).

Valoració des del País Valencià

...Aprendre a trobar allò particular en el que és general i allò general en el que és particular; gràcies a l'anàlisi concreta de la situació concreta...

György Lukács

El passat *referèndum* del 20 de febrer, es produïa al País Valencià un resultat força sorprenent per a molts: per una vegada el País Valencià deixava de tenir uns resultats políticament retardataris i el vot negatiu es situava tres punts per sobre de la mitjana espanyola.

El 16,41% de vots negatius al projecte constitucional han sigut una casualitat? La causa és el vot de la dreta? O pel contrari es donen les condicions objectives perquè una política defensiva per l'esquerra més conseqüent tinga aquesta estimable collita? I en el cas de que siga així, en quina mesura aquest vot té un component nacional català?

El No és la punta de l'iceberg d'un rebuig de fons. Als darrers mesos, un fum de persones s'han preguntat que hi havia darrere dels enfrontaments entre Camps i Zaplana. La resposta mediàtica i prepolítica es quedava en el tema de la lluita pel poder. Però és segur que respon a interessos mes profunds.

L'època Zaplana es va caracteritzar per una aposta quasi exclusivament especulativa, (extrapolant al màxim la política dissenyada prèviament pel PSPV): la llei LRAU, que possibilita que qualsevol empresa es pugui convertir en agent urbanitzador, la subvenció indiscriminada de plançons de tarongers sense tenir en compte les possibilitats de comercialització, cosa que condemna a posteriori els petits camperols a desfer-se de la terra, ja que la collita no paga ni les despeses, els megaprojectes urbanístics al voltant de parcs temàtics i camps de golf, l'exigència del PHN per poder oferir aigua a les noves urbanitzacions, la creació d'empreses *ad hoc* per a explotar serveis socials prèviament privatitzats, l'impuls de megacentres comercials que enfonsen el petit comerciant i afavoreixen les multinacionals de la distribució...

Els resultats d'aqueixa política són evidents: La relació entre les exportacions i les importacions va passar del 141% l'any 1995 al 101% el 2004 i va passar de representar el 14% del total estatal a poc més de l'11%. Contràriament, la construcció ha augmentat al mateix període el seu pes en un 24%.

El fet decantar-se per un model tan especulatiu ha fet que s'oblidara la necessària moder-

nització de la indústria tradicional valenciana, amb una inversió irrisòria en R+D i a la caiguda en picat de la competitivitat. Una dependència quasi exclusiva de sectors amb tan poca intensitat tecnològica i poca densitat de coneixement ens han abocat a una productivitat basada exclusivament en l'increment ferotge de l'explotació d'una mà d'obra que no necessiten formada ni tecnificada. I això ens mena necessàriament cap a una precarització de la classe treballadora que es situa molt per sobre de la mitjana europea.

Aquesta política *Zaplanista*, i la general del PP a l'Estat espanyol (suport a la invasió d'Iraq, etc.), i el rebuig creixent que generaven, van fer pensar a l'equip de Camps en la necessitat d'un canvi que els poguera garantir una permanència a llarg termini al govern valencià, raó per la qual necessitaven retrobar-se amb els sectors burgesos més casolans. En aquest sentit, la negativa a la fusió de Bancaixa i la CAM amb perspectives d'enginyeria financera, el fre a la reforma de l'IVAM per manca de pressupost, el decàleg sobre l'impuls al valencià presentat a Ares del Mestre, una certa racionalització i un major control de la despesa pública, etc. van ser algunes de les primeres

tèbies mesures. L'efecte no es va fer esperar: rebuig absolut dels sector més especulador, amb Zaplana al capdavant, i un cert reagrupament de la burgesia més industrial. El nomenament de Justo Nieto, fins aleshores rector de la Universitat Politècnica de València, com a conseller d'Empresa Universitat i Ciència a l'agost de 2004 confirmava un subtil canvi de tarannà (fent fora les polítiques exclusivament especuladores) i la necessitat d'implantar una política que, sense qüestionar el seu liberalisme, reduïra la dependència de l'economia del sector de la construcció.

Aquestes polítiques, assumides implícitament pel PSOE al País Valencià (el PSPV ha desaparegut), ha generat, però, tot un fum d'agressions als interessos i drets individuals i col·lectius: La precarització laboral, la privatització de serveis públics, la devaluació de l'ensenyament públic, la sanitat, el transport, l'insult permanent que és Canal 9, la desfeta de la natura, el transvasament Xúquer-Vinalopó, els centenars de camps de golf, la proliferació d'urbanitzacions de segones residències per a un ús que s'estima en menys de 17 dies per any, la desfeta de comarques senceres com els Serrens per abastar de minerals la indústria del taulell, els parcs eòlics sense control per a compensar l'increment de la contaminació d'aquella mateixa indústria...

El PP no hi trobava oposició, perquè els anys previs de govern del PSOE havien suposat, entre d'altres coses, la desfeta del moviment associatiu. No és només que no aprofitaren el govern de la Generalitat per a redreçar el PV, sinó que van deixar un erm organitzatiu i polític.

Creure que de la nit al matí podria aixecar-se un moviment de resposta a les polítiques del PP era il·lusori. Han calgut anys i panys per anar bastint des de les respostes en primer lloc individuals, *grupals* i locals a respostes cada dia més articulades i globals: les manifestacions contra la guerra, la solidaritat amb els i les immigrants; actes de suport a pobles en lluita: Palestina, Sàhara, Veneçuela...; el rebuig al transvasament del Xúquer i la desfeta urbanística (la lluita contra el vial de Cabanes/Orpesa i l'aeroport de Castelló de la Plana, la defensa del Cabanyal, l'oposició a la copa Amèrica de 2007 a València, la lluita al barri de la Punta contra l'expansió del port a València, l'oposició a la muralla que representarà l'AVE al seu pas per l'Horta, la coordinadora contra els abusos urbanístics d'Alacant i Castelló de la Plana); denúncies contra l'impacte ambiental dels parcs eòlics; un moviment sostingut i creixent en defensa del català, correllengues, denúncies a Canal 9 i contra la seva privatització, trobades d'escoles en valencià, plataformes de músics, nova premsa en valencià i projectes en marxa de TV alternatives, tallers de sociolingüística, xerrades de Veu Pròpia; també lluites del movi-

ment obrer contra la precarització, per convenis, contra els acomiadaments i les privatitzacions; jornades, debats i manifestacions en contra de la violència de gènere...

Sí, podem fer una primera afirmació: això es mou. Hi ha condicions objectives al País Valencià perquè cada dia més gent participe d'una política defensada per l'esquerra. I això s'ha notat al *referèndum sobre la constitució europea*. Des que l'Esquerra Independentista a través de la CUP va llançar la campanya al Parlament europeu amb el lema *no a la Constitució europea sí als Països Catalans*, s'han fet centenars d'actes. Uns organitzats per l'Esquerra Independentista, d'altres per organitzacions de l'esquerra estatal, debats en conjunt, articles, manifestos, plataformes..., que han tingut diversos efectes: el posicionament ferm de les organitzacions que al País Valencià participaven de la Campanya dels Països Catalans contra la Constitució Europea i l'evolució més o menys tèbia d'altres que com ERC i el Bloc o EU, que han estat esperant quelcom que els poguera facilitar la defensa del sí. L'efecte que les nostres posicions han causat en les seves bases els ha obligat a capgirar el seu discurs cap al No. Tant es així que el Bloc, per exemple, va esperar al 29 de gener per a decidir la seva postura.

És cert, però, que també en alguns sectors de la burgesia i l'empresa valencianes, els més ancorats en el passat, hi ha temors cap a la integració europea, però ja fa anys que més del 70% de les decisions econòmiques es prenen a instàncies extraestatals i que es veuen més afectats per les polítiques especulatives que per la normativa europea. El possible vot No provinent de la dreta, a més de residual, no ha tingut cap expressió política que el defensara. No hi ha hagut cap mitjà de comunicació de la dreta que l'haja defensat. Qualsevol representant empresarial sap que per a defensar el seus interessos econòmics calen tres tipus de mesures polítiques: invertir en infraestructures, invertir en tecnologia i fer-ho amb diners públics. Ningú no es tira pedres a la seva teulada, i la dreta menys que ningú.

La segona afirmació: el 16,4% de vots contraris al tractat constitucional al País Valencià i el gairebé 21% de la ciutat de València és un vot d'esquerres.

El pensament dèbil i la postmodernitat han generat un desgavell ideològic que sovint con-

Manifestació a Barcelona contra la Constitució europea

fonem els agents amb els subjectes i el subjecte, amb la massa o, més modernament, amb la multitud. Cap subjecte polític preexisteix a la lluita. Els subjectes es construeixen en la mateixa lluita i són productes de la lluita; no hi són abans. Ara bé, el subjecte naix d'una doble composició, objectiva i subjectiva. A l'hora de valorar en quin grau els vots al País Valencià tenen un component nacional caldrà tenir en compte que hi ha condicions objectives i un munt d'agressions al poble, al medi, a la cultura, etc. Que les respostes que hem enumerat succintament a dalt, és a dir, la subjectivitat organitzada, té clars components de subjectivitat nacional catalana: defensa de la terra, de la cultura, de les persones que vivim al País Valencià, als Països Catalans. El poble català al País Valencià s'afirma i es constitueix com a tal en funció de la lluita i no abans. I ara és fonamental que en el subjecte ja constituït a través de les lluites aparega amb claredat i la força necessària per autoafirmar-se com un únic subjecte polític nacional, social i de gènere.

Per això faig la tercera afirmació: El vot No al País Valencià té un clar component nacional català. Cal dotar-nos, però, d'una estratègia que acumule i no dilueixca. I es en aquest aspecte on hi ha dificultats encara que també s'observen enormes potencialitats. No compartim la militància pessimista dels que defensen que no hi ha condicions. Segons comenta Lenin, Napoleó va escriure en una ocasió: "Primer s'ha d'entaular seriosament el combat i després es veuran totes les altres coses."

No compartim la lluita per la lluita sense cap estratègia. I és aqueix el motiu de la insistència que l'Esquerra Independentista es dote d'un referent unitari, capaç de convertir allò prèviament objectivitzat, per mitjà de les lluites parcials, en element subjectiu, en un procés dialèctic cap a la constitució del Poble Català com a subjecte polític global cap a l'independència, el socialisme i l'equiparació de gènere.

Desespanyolitzem les falles

Durant gairebé tres-cents anys molts matrimonis valencians han fet testament a “la valenciana”, tot i que aquesta manera de testar havia estat abolida i derogada “por el justo derecho de conquista”, ahora que van embotir-nos les lleis castellanes –espanyoles– “tan loadas y plausibles en todo el universo”. El vidu o la viuda, a l’hora de gestionar l’herència del seu matrimoni, es trobava amb la sorpresa que havia de repartir amb els fills. Aquesta era la llei castellana –espanyola–, mentre que la secular valenciana, fins que va ser abolida, considerava que els béns del matrimoni, en cas de mort, podien passar íntegrament d’un cònjuge a l’altre. Durant tres-cents anys se’ns ha enganyat als valencians i les valencianes; potser perquè durant tres segles hem ignorat que se’ns havia espanyolitzat per aqueix oprobis “derecho de conquista”. Així i tot, si preguntàvem a les víctimes si se sentien espanyoles, la majoria hagueren respost que sí, amb orgull fins i tot; malgrat que s’hagueren estimat prou més ser “legalment” valencians, si més no l’hora de testar.

La majoria dels nostres prohoms, des de la invasió borbònica fins gairebé els nostres dies, si els haguérem preguntat, o sense preguntar-los-ho, hagueren fet afirmació d’espanyolitat, tot i que possiblement no l’hagueren feta de “castellanitat” (Castellans, a la gerra!, trallava, fins fa quatre dies, el fervor patriòtic popular), per més que, fet i fet, espanyolitat i castellanitat constituïssin una mateixa expressió nacional. Així doncs, encara que el notari Benvingut Oliver s’atrevisia a dir que en qüestions de dret es podia parlar de “països catalans”, o que el poeta Querol –tan oblidat, i no calen estudis universitaris per saber-ne la causa– posara per títol al seu llibre de versos “rimas catalanes”, tothom s’haguera afirmat espanyol. Ara bé: una cosa era dir-se’n i una altra que la manera de ser i pensar fóra realment espanyola, que sovint no ho era. Així, hi ha molts valencians i valencianes que es presenten, i unflen pit quan ho afirmen, que són espanyols. Però la forma de pensar i actuar, mira per on, els delata, afortunadament, com el que som, culturalment i nacionalment, des de fa set segles i mig –malgrat la darrera dominació espanyola. On hi ha hagut, sempre en queda.

He fet aquest pròleg perquè després

Falla representant Fraga amb l’escopeta i el “xapapote”

no em vinguen doctes de cuina a dir que faig afirmacions esbiaixades. Ja sé de quin mal hem de morir. Però això no lleva que em vinga de gust portar l’aigua del discurs al meu molí. Hi tinc tot el dret. I a qui no li agrada, que rebente.

Les falles, si bé van començar com una foguera tradicional, aviat van afegir-li elements de crítica i reivindicació del poble pla, poble treballador sotmès a les injustícies de la societat classista. Qualsevol cas era bo per plantar la canya i proclamar el descontent mitjançant la crítica mordaç i descarada.

En el primer fascicle que es va publicar de la revista *Arxiu de tradicions populars* (Barcelona, 1928), trobem un interessant article sobre les falles, signat per Josep Navarro i Cabanes, periodista carlí nascut a Ontinyent. Podríem dir que relata com va ser que la foguera de les andròmines i l’ “estoreta velleta” va començar a convertir-se en falla:

Per dur barret, levita, bastó de comandament o cosa semblant, lo públic relacionà tantost estes figures amb qualche veí de la qual vida privada es blasmava.

Més tart apareixqueren dues o tres fi-

gures sempre alusives a les crítiques del veïnat, i pòc a pòc passà a la crítica de política local, a la general del país i àdhuc a l’estrangera.

La sàtira, la crítica popular als costums hipòcrites de la societat i la corrupció de la política, ha constituït la saba de les falles. I ja se sap que a qui mana no li agrada que li espolsen a la cara els pecats que no confessa. Però, si no volies arròs, jas dos tasses a caramull. El poble s’ha entossudit en la seua vindicació mordaç.

Les diferents èpoques històriques per les quals han passat les falles, han anat fent mòsses evidents en l’essència fallera. Sobretot en vincular la festa a l’Església Catòlica –tan fervent missionera de l’espanyolització– i impulsant el monument i la parafernàlia ostensiva per damunt del caràcter crític i reivindicatiu originari. Calia domesticar la fera salvatge i lliure.

Ja en aquell primer terç del segle XX, Josep Navarro lamentava l’espanyolització de les falles. I sens dubte ell no haguera denominat així la degeneració que hi denunciava: carlí i tot, ni de lluny haguera atribuït a l’espanyolització el rebordament de la falla. Nosaltres, sí. Però en allò que no hi ha dubte és que el periodista d’Ontinyent planyia la pèrdua del caràcter autòcton de les falles:

Huí día l’aspecte artístic sòl occir lo satíric de les falles. Se fan algunes de homenage, d’apologia en les quals s’adverteix: “Lo bust del pintor en tal es traurà ans de cremar la falla.” Moltes d’elles estan mancades de sentit satíric, ço que vinc censurant “en lo desèrt”, fa anys.

D’aleshores fins ara, han continuat guanyant força, poder i importància, les falles “mancades de sentit satíric”, les falles domesticades, les que només fan “monument”, les que desfilen de vint-i-un botó, les de les ofrenes florals i les processons “josefines”, i tota aqueixa innòcua “valenciania” que és, en realitat, una expressió de profunda espanyolitat, i doncs, d’embastardiment de la falla.

Cal recuperar, per tant, la nacionalitat pròpia de les falles. Cal recuperar la sàtira, la mordacitat, l’enginy; esmolem les paraules. Cal fer de les falles espai d’insubmissió, de rebel·lió: de llibertat. Desespanyolitzem-les

Toni Cucarella

País Basc: horitzó de pau i independència?

La convocatòria d'eleccions a la comunitat autònoma basca per al proper mes d'abril va ser el darrer episodi de l'intens període que vivia el panorama polític d'aquell país, del qual sempre trobem resonàncies al nostre.

Tanta agitació mediàtica i política no era injustificada, ja que al País Basc poden haver-hi canvis importants en els propers mesos, i això repercuteix en tot l'esquema polític europeu, especialment en els estats espanyol i francès. L'Esquerra Independentista catalana ha de seguir de prop l'evolució de l'escenari basc si no vol perdre l'oportunitat de fer valer la seva opció en la futura conjuntura de remodelació autonòmica al sud dels Pirineus. I també és imprescindible l'anàlisi de l'agent que més ens interessa per correspondència directa: l'esquerra abertzale.

El cert és que al País Basc l'alternativa independentista està més madura que als Països Catalans, i és en gran mesura per la tasca que ha desenvolupat l'esquerra abertzale d'ençà del franquisme. Ha estat la iniciativa d'aquesta força la que ha obert aquesta nova fase política a Euskadi, i va ser en la forma del document *Ara el poble, ara la pau (Orain herria, orain bakea)*.

Què significa, aquest document, en la situació actual? En línies generals, és una expressió de la demanda majoritària entre el poble basc: la pau i la superació del conflicte País Basc – Estats espanyol/francès. I és una resposta que no esquivia aquestes motivacions, ja que proposa una resolució civil del conflicte i alhora una fórmula de diàleg i acords que permeti obrir un nou marc polític al país. Però també és una adequació tàctica de l'independentisme basc després que es trenqués el projecte de Lizarra-Garazi. En aquest mateix document es reconeix que després de la crisi del 1992 (arran del fracàs de les negociacions d'Alger) es passà a una nova fase que tingué en aquells acords de 1998 el seu punt culminant. Fou el pas que ETA donà substituint l'Alternativa KAS per l'Alternativa Democràtica. També és significatiu que en aquest nou episodi sigui Batasuna qui presenta l'alternativa.

Aquella reorientació que desembocà en

Un dels actes de presentació de la proposta de pau de Batasuna

els acords de Lizarra-Garazi continua vigent, tot i que aquells acords en concret quedessin en la via morta. El treball de l'esquerra abertzale s'ha concentrat en la darrera dècada a accentuar la **construcció nacional** com a eix estratègic: construcció d'infraestructures en els camps de la llengua, l'educació, l'esport o el projecte més ambiciosos, l'assemblea de càrrecs electes (Udalbiltza). Paral·lelament hi ha hagut el desgast del sistema autonòmic que, per exemple, té un episodi significatiu en el posicionament que ELA (sindicat nacional majoritari, proper al PNB) va fer a finals de 1997 respecte a la "mort de l'Estatut". La conseqüència d'això són les diverses propostes reformadores o superadores de l'Estatut de Guernica que trobem a dia d'avui.

Però tant en el fracàs de la via Lizarra-Garazi com en la situació actual hi trobem un coprotagonista inevitable: el PNB, que juga un paper força ambigu. D'una banda, participà a Lizarra i en l'Udalbiltza, que plantejaven la superació de l'autonomia. De l'altra, va frenar l'avenç d'aquestes iniciatives i es mostra com un aliat de l'Estat en molts aspectes (sobretot, en la repressió de les diferents instàncies organitzatives de l'esquerra abertzale).

El PNB és un partit reivindicatiu però encara està força lligat a l'autonomisme,

que alhora exerceix sobre el conjunt del nacionalisme basc una tendència hegemònica. La contundència verbal de molts dels seus dirigents no va acompanyada de fermesa independentista. Ni tan sols en l'àmbit de la construcció nacional té una idea clara, i, per tant, la redueix a un augment de l'autogovern (concepte vague). Això es pot explicar per la ideologia socialment conservadora que els acompanya i per la por que l'esquerra abertzale li pugui disputar l'hegemonia sobre les reivindicacions nacionals basques (per que es va accentuar després de les eleccions municipals del 1999). El PNB vol seguir sent l'únic gestor de la política basca, i a aquesta finalitat supeditarà tots els canvis polítics de fons que puguin haver-hi.

La proposta que el PNB presenta per a la superació del caduc marc autonòmic és una reforma de l'Estatut basc (Pla Ibarretxe). Suposa un avenç clar en un aspecte: parteix del poble basc com a única font de **sobirania**. Ara bé, pateix d'altres mancances. No és un procés constituent i, malgrat el que hem dit suara, continua respectant la realitat jurídica i territorial imposada pels Estats ocupants (no és una ruptura). Per tant, no significaria un acte de lliure autodeterminació encara que es contempli una consulta popular.

Uns vots de parlamentaris de l'esquerra abertzale van ajudar que el Pla Ibarretxe fos presentat al Congrés espanyol. Són uns vots a favor de que s'obri un procés constituent, de diàleg i de resolució del conflicte, però amb la voluntat de trencar l'hegemonisme del PNB, que no vol modificar el seu pla de reforma. El fracàs de Lizarra i els posteriors intents d'entesa amb el PNB i EA, com ara la proposta de Bergara de fer llistes electorals conjuntes per al Congrés espanyol (març 2004), evidencien la dificultat de construir un front nacional per la independència. Ja hem esmentat els condicionants del PNB. Per tant, encara s'han de moure moltes peces que poden fer que el nou marc polític basc s'apropi o s'allunyi de les premisses independentistes: autodeterminació i territori (Euskal Herria). I seria un element positiu que l'esquerra abertzale pogués participar a les eleccions d'abril.

L'independentisme català ha de mirar amb atenció aquest procés. Com dèiem al principi, ens hem de fixar tan en els plantejaments dels nostres homònims bascos com en l'evolució política conjunta, especialment en alguns aspectes:

- La capacitat de l'independentisme basc d'utilitzar tots els mitjans (no exclusivament la confrontació militar), així com la importància d'aprofitar conjuntures i de contraposar alternatives a les propostes majoritàries. En el nostre cas hem de ser capaços/es de plantejar alternatives al consens autonomista que en aquests moments planteja la reforma dels Estatuts.

- La importància de la qüestió de la sobirania (poble basc – marc legal dels estats ocupants) en el debat polític. En el panorama català, no sabem com reaccionarien en aquesta disjuntiva entre legalitat i autodeterminació molts dels que es diuen independentistes.

- La construcció nacional com a eix estratègic: la necessitat d'enfortir infraestructures (culturals, lingüístiques, de co-

Otegui a l'estadi d'Anoeta durant la presentació de la proposta de pau de Batasuna

municació i divulgació, polítiques...), organitzacions nacionals (CUP, sindicats laborals o estudiantils) o altres projectes que facin realitat els Països Catalans (marc català de relacions laborals, per exemple).

- I la constatació que un independentisme fort és el poder de dissuasió que permet accedir una nació a la seva independència, i no pas les actituds polítiques d'obediència servil que porten a la nego-

ciació i el pacte en condicions desfavorables.

Aquests han de ser els esperons de l'independentisme català per enfrontar-nos a les properes conjuntures. De la nostra lluita depèn que ens trobem amb el poble basc en una Europa dels pobles lliures i solidaris o que continuem compartint les cadenes espanyoles i franceses.

Albert Botran

Ha escrit en aquest número: Xavi Oca, C. Contell, Toni Infante, Toni Cucarella, Albert Botran.

La Veu del Moviment de Defensa de la Terra es fa responsable de l'opinió de tots els articles signats.

Composició: P. J. Sala

